

Sygn. akt

III AUa 859/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 marca 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Rzeszowie, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

	Przewodniczący:	SSA Irena Mazurek (spr.)
	Sędziowie:	SSA Janina Czyż SSA Marta Pańczyk-Kujawska
	Protokolant	st.sekr.sądowy Małgorzata Leniar

po rozpoznaniu w dniu **25 lutego 2015 r.**

na rozprawie

sprawy z wniosku(...)w **R.**

z udziałem zainteresowanych: Z. W.i (...)" w K.

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w R.**

o podleganie ubezpieczeniom oraz ustalenie podstawy wymiaru składek

na skutek apelacji wnioskodawcy (...)

w R.

od wyroku **Sądu Okręgowego w Rzeszowie**

z dnia **24 lipca 2014 r.** sygn. akt **IV U 517/14**

I. u c h y l a zaskarżony wyrok w części dotyczącej ustalenia podstawy

wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie

zdrowotne Z. W. i o d r z u c a odwołanie,

II. w pozostałym zakresie uchyla zaskarżony wyrok, znosząc postępowanie jakie toczyło się przed Sądem Okręgowym w Rzeszowie i przekazuje sprawę do ponownego rozpoznania temu Sądowi.

**Uzasadnienie
wyroku z dnia 10 marca 2015r.**

Decyzją z dnia 19 lutego 2014r. -skierowaną do płatnika składek (...)w R.i ubezpieczonego Z. W.- Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R.;

- w pkt.1/ stwierdził, że w/w ubezpieczony Z. W.-pracownik płatnika składek (...)w R.z tytułu umów zlecenia zawartych z (...),w K., podlega ubezpieczeniom społecznym oraz ubezpieczeniu zdrowotnemu jako pracownik (...) w R.w okresach od 1 lipca 2010r. do 30 sierpnia 2010r. i od 1 stycznia 2011r. do 31 maja 2011r. ,

- w pkt. 2/ zaś podana została wysokość podstawy wymiaru składek na w/w ubezpieczenia w okresach wykonywania przez ubezpieczonego umów zlecenia (przy przypisaniu konkretnych kwot do poszczególnych miesięcy i tytułów ubezpieczeń) . W podstawie prawnej decyzji powołane zostały : art.83 ust.1 pkt 1 i 3 w zw.

z art.6 ust.1 pkt 1, art. 11 ust.1 i art.12 ust.1 ustawy z dnia 13 października 1998r.

o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2013 r., poz. 1442 ze zm.) oraz art.81 ust.1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanej ze środków publicznych (tekst jednolity Dz. U. z 2008r. Nr 164, poz.1027 ze zm.) W uzasadnieniu faktycznym decyzji organ rentowy naprowadzał , że ubezpieczony Z. W.podczas zatrudnienia na podstawie umowy o pracę w (...)w R.na stanowisku kierowcy ambulansu , zawarł z (...)” w K.(którego z pracodawcą ubezpieczonego łączyła z kolei umowa o świadczenie usług medycznych) umowy zlecenia na okresy od 1 lipca 2010r. do 30 sierpnia 2010r. i od 1 stycznia 2011r. do 31 maja 2011r. Na podstawie tych umów ubezpieczony świadczył pracę na rzecz(...)w R.wykonując w istocie czynności należące do zakresu jego obowiązków pracowniczych i przy wykorzystaniu środków transportu swego pracodawcy. W świetle więc art.8 ust.2a ustawy systemowej, powyższe – w ocenie organu rentowego- uzasadniać miało przyjęcie ,że Z. W.winien zostać objęty ubezpieczeniem emerytalnym, rentowym, chorobowym i wypadkowym z tytułu umów zlecenia jako pracownik (...)w R., który tym samym –stosownie do art.4 pkt 2a ustawy systemowej -ma być także płatnikiem tych składek. Na poparcie zaś tak wyrażonego poglądu organ rentowy przywoływał uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 2 września 2009r. II UZP 6/09 OSNP 2010/3-4/46. Jednocześnie odnotowane zostało ,że zgodnie z uprzednim zarządzeniem Sądu Okręgowego w Rzeszowie w sprawie IV U 1971/13 ,wystąpiono do (...)

w R.z wnioskiem o ustalenie podlegania ubezpieczeniu zdrowotnemu Z. W.w okresach wskazanych w decyzji, niemniej jednak wniosek ten ostatecznie pozostał bez rozpoznania.

(...)w R.odwołał się od w/w decyzji ZUS do Sądu Okręgowego Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Rzeszowie. W odwołaniu z dnia 14 marca 2014r. ,wnosząc o uchylenie zaskarżonej decyzji , płatnik składek zarzucił, że przede wszystkim decyzja ta jest przedwczesna , bowiem poprzedzona była wcześniejszą z dnia 13 czerwca 2013r. ,co do której zawisło przed Sądem Okręgowym w Rzeszowie postępowanie sądowe pod sygn. akt IV U 1971/13 będące w toku i to niezależnie od uprzedniego uchylenia tej wcześniejszej decyzji przez ZUS , co jednocześnie - w świetle art.83 ust.6 ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jednolity Dz. U.z 2013 r., poz. 1442 ze zm.)- było też działaniem bezprawnym . Zdaniem odwołującego konieczność uchylenia zaskarżonej decyzji wynikać też miała z jej istotnych braków konstrukcyjnych w zakresie pominięcia w postawie prawnej -omówionego jedynie

w uzasadnieniu decyzji - art.8 ust.2 a ustawy systemowej. Niezależnie od tego(...)w R.zarzucił , że przedwczesność zaskarżonej decyzji w zakresie rozstrzygnięcia o wysokości podstawy wymiaru składek wynika

z konieczności uprzedniego przesądzenia obowiązku ubezpieczenia Z. W.–tj. wskazania płatnika składek od uzyskanych przez niego wynagrodzeń z tytułu wykonywanych umów zlecenia. W końcu podniesione zostało, że wydane w sprawie IV U 1971/13 zarządzenie Sądu nie zostało w pełni wykonane, co stanowi o niewyjaśnieniu przez ZUS wszystkich okoliczności faktycznych sprawy.

W odpowiedzi na odwołanie z dnia 28 marca 2014r. pozwany Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. wnosił o jego oddalenie z braku dostatecznych podstaw faktycznych i prawnych, wyjaśniając przy tym, iż uprzednia decyzja w sprawie Z. W. z dnia 13 czerwca 2013r. została uchylona, co prowadzić będzie –podobnie jak w wielu innych tego rodzaju sprawach z udziałem(...)w R.– do umorzenia postępowania sądowego w sprawie IV U 1971/13 Sądu Okręgowego w Rzeszowie. Ponadto organ rentowy podkreślał, że objęcie treścią zaskarżonej decyzji zarówno kwestii podlegania ubezpieczeniom społecznym i ubezpieczeniu zdrowotnemu Z. W. z tytułu umów zlecenia jak i ustalenia wysokości podstawy wymiaru składek, wynikało z realizacji zaleceń Sądu zawartych w zarządzeniu o zwrocie akt sprawy wydanym w w/w sprawie IV U 1971/13. W końcu podniesione zostało, że odwołujący-podobnie jak i(...),w K.– pozostał beczynny na etapie postępowania administracyjnego przed organem rentowym, stąd stawiany aktualnie zarzut niewyjaśnienia wszystkich okoliczności faktycznych sprawy jest nieporozumieniem.

Wezwani do udziału w sprawie w charakterze zainteresowanych w trybie art.477¹¹ §2 k.p.c. Z. W. i (...)" w K. nie zajęli stanowiska procesowego.

Sąd Okręgowy Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Rzeszowie, po rozpoznaniu odwołania (...)w R., wyrokiem

24 lipca 2014r. (sygn. akt IV U 517/14) oddalił odwołanie. U podstaw powyższego rozstrzygnięcia legło stanowisko Sądu I instancji o konieczności zastosowania w okolicznościach faktycznych przedmiotowej sprawy art.8 ust.2 a ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2013r. „poz.1442 ze zm.) z wszystkimi wynikającym z tego w sferze zabezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego ubezpieczonego Z. W. konsekwencjami, w tym też w zakresie wskazania na odwołującego jako płatnika tych składek stosownie do art. 4 pkt. 2a wyżej powołanej ustawy systemowej, przy dodatkowym powołaniu się na bogate w zakresie wykładni tych przepisów orzecznictwo Sądu Najwyższego –tu przede wszystkim uchwałę tego Sądu z dnia 2 września 2009r. (II UZP 6/09 OSNP 2010/3-4/46). W zakresie bowiem ustaleń faktycznych Sąd Okręgowy – w oparciu tak o wyniki przeprowadzonej przez organ rentowy w(...)w R. kontroli jak i treści umów o świadczenia zdrowotne łączących(...)w R. z(...)” w K. i zawieranych w konsekwencji tego przez ten niepubliczny ZOZ z pracownikami szpitala umów zlecenia, w tym z zainteresowanym Z. W., jak też w oparciu o zeznania tego ubezpieczonego (uznając, iż powyższe stanowi pełny materiał dowodowy, co skutkowało oddaleniem wniosku dowodowego odwołującego o przeprowadzenie jeszcze dowodu z zeznań świadka E. D.– koordynatora realizacji pierwszych z w/w umów) –przyjął, iż w okresach wskazanych w zaskarżonej decyzji ZUS Z. W. jako pracownik(...)w R., w oparciu o zawarte z(...)w K. umowy zlecenia wykonywał tożsamą w swym charakterze do pracowniczego zatrudnienia pracę jako kierowca karetki i była to w istocie praca świadczona na rzecz szpitala, przy użyciu sprzętu, aparatury i materiałów pracodawcy. Od uzyskanych zaś z tego tytułu wynagrodzeń- w kwotach ujętych w treści protokołu pokontrolnego ZUS – zleceniodawca odprowadzał składki na ubezpieczenie zdrowotne Z. W. i one też (wynagrodzenia z tytułu umów zlecenia) stanowić miały podstawę oskładkowania przypisaną odwołującemu w treści – uznanej za w pełni legalną -zaskarżonej decyzji. Jednocześnie Sąd I instancji odnotowywał, iż pozwany organ rentowy w dniu 13 czerwca 2013r. wydał wobec (...)w R. decyzję określającą wysokość podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne Z. W., zaś złożone od decyzji tej odwołanie w sprawie IV U 1971/13 skutkowało zwrotem akt sprawy do ZUS w trybie art.467 § 4 k.p.c. Następnie doszło do uchylenia przez organ rentowy tej decyzji, co ostatecznie skutkowało umorzeniem postępowania sądowego w tej sprawie, postanowieniem Sądu Okręgowego z dnia 30 czerwca 2014r.

W podstawie prawnej wyroku oprócz wyżej wskazanych przepisów prawa materialnego powołany został art.477¹⁴§1k.p.c.

Wyrok Sądu Okręgowego Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Rzeszowie z dnia 24 lipca 2014r. zaskarżony został przez (...)w R.. W apelacji z dnia 18 sierpnia 2014r.- zarzucając naruszenie prawa procesowego tj. w pierwszym rzędzie rozpoznanie sprawy w sytuacji zawisnięcia sporu w sprawie IV U 1971/13 Sądu Okręgowego w Rzeszowie (co prowadzić miało do nieważności postępowania przewidzianej w art.379 pkt 3 k.p.c.) , a niezależnie od tego art.227 k.p.c. przez bezzasadne pominięcie dowodu z przesłuchania świadka E. D.oraz art. 233 §1 k.p.c. poprzez ustalenie stanu faktycznego bez oparcia się w materiale dowodowym - skarżący wnosił o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Rzeszowie. Już na rozprawie apelacyjnej w dniu 10 marca 2015r. pełnomocnik skarżącego podniósł dalszy zarzut nieważności postępowania odniesiony tym razem do braku zdolności sądowej i procesowej , występującego spawie w charakterze zainteresowanego (...)” w K..

Zainteresowani nie odnieśli się do wniosków i zarzutów apelacji , zaś

pozwany organ rentowy wniósł o jej oddalenie.

Sąd Apelacyjny w Rzeszowie, rozpoznając apelację (...)w R.,zważył co następuje ;

Przede wszystkim już na wstępie podkreślić należy ,iż stosownie do art.378 §1k.p.c. Sąd II instancji bierze pod uwagę z urzędu nieważność postępowania ,

a jest to uwaga o tyle istotna ,że drugi z podniesionych w tym zakresie przez skarżącego zarzutów natury procesowej –co do których Sąd II instancji jest zawsze związany –por. uchwała 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 31 stycznia 2008r.

III CZP 49/07 OSNC 2008/6/55 - (nieważność przewidziana w art. 379 pkt 2 k.p.c.) ,zgłoszony został już po upływie przewidzianego do tego terminu , odniesionego do złożenia apelacji mającej zawierać związane przedstawienie zarzutów zaskarżenia

(art.368 k.p.c.) . Tak czy inaczej przesądzenia więc wymagało czy doszło do podnoszonej przez(...)w R.nieważności postępowania z dwóch różnych wskazywanych powodów (art. 379 pkt.3 k.p.c i w/w art.379 pkt.2 k.p.c.) , a w konsekwencji jaki to ewentualnie rodzić może skutek dla biegu postępowania w niniejszej sprawie. I tak zacząć trzeba od tego ,iż sprawa z zakresu ubezpieczeń społecznych jest niewątpliwie sprawą cywilną w rozumieniu art.1 k.p.c. , w której –pomimo pewnej odrębności procedowania (art. 459 k.p.c. –art.474 k.p.c

i art. 477⁸ k.p.c. -477¹⁶ k.p.c.) – odwołanie pełni rolę pozwu (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 19 czerwca 1998r. II UKN 105/98 OSNP 1999/16/529). Stąd pełne zastosowanie art.199 k.p.c. w sytuacjach tam przewidzianych także w omawianej kategorii spraw. Jedną zaś z określonych w tym przepisie negatywnych przesłanek procesowych jest stan sprawy w toku (art.199 §1 pkt 2 k.p.c.) tj. stan zawisnięcia sporu pomiędzy tymi samymi stronami o to samo roszczenie - skutkujący odrzuceniem pozwu (tu więc odwołania) . Taka zaś sytuacja – w ocenie Sądu Apelacyjnego – wystąpiła w okolicznościach przedmiotowej sprawy – aczkolwiek w ograniczonym zakresie- co dodatkowo ujawniło uzupełnione przed tut. Sądem postępowanie dowodowe tj. dowód z akt IV U 1971/13 Sądu Okręgowego w Rzeszowie. Otóż w powołanej sprawie toczącej się także z odwołania(...)

w R.od decyzji ZUS Oddziału w R.- w tym wypadku z dnia 13 czerwca 2013r.- spór dotyczył ustalenia wysokości podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne ubezpieczonego Z. W.za okresy tożsame jak te wskazane w kolejnej –będącej przedmiotem kontroli sądowej w niniejszej sprawie- decyzji z dnia 19 lutego 2014r. i w analogicznej też wysokości. Spór ten przy tym zawisł z dniem 14 sierpnia 2013r. (data przedstawienia przez organ rentowy akt sprawy do Sądu Okręgowego wraz z odwołaniem płatnika) , a zakończył się z chwilą uprawomocnienia się postanowienia Sądu Okręgowego

w R.z dnia 30 czerwca 2014r. o umorzeniu postępowania, co nastąpiło dopiero w dniu 28 lipca 2014r. Tymczasem odwołanie od kolejnej decyzji ZUS z dnia 19 lutego 2014r. zawierającej w pkt.2 tożsame co w decyzji z dnia 13 czerwca 2013r. rozstrzygnięcie o ustaleniu wysokości podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie

zdrowotne Z. W. wpłynęło do Sądu Okręgowego w Rzeszowie w dniu 28 marca 2014r. W tej sytuacji Sąd I instancji nie był więc uprawniony do merytorycznego osądu sprawy w omawianym zakresie i winien był w tej części odwołać (...). W R. odrzucić. Skoro zaś tak się nie stało i Sąd Okręgowy zawyrokował mimo, że nawet w dacie wydawania wyroku spór w w/w sprawie IV U 1971/13 w omawianym zakresie nie był formalnie zakończony, to Sąd Apelacyjny - przyjmując ostatecznie zaistnienie nieważności postępowania w sprawie dotyczącej ustalenia wysokości podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne ubezpieczonego Z. W., przewidzianej w art. 379 pkt 3 k. p. c. - zmuszony był do naprawienia tego uchybienia poprzez uchylenie w tej części zaskarżonego wyroku i odrzucenie odwołania skarżącego, o czym orzeczono jak w pkt. I sentencji wyroku tut. Sądu na podstawie art. 386 § 3 k.p.c. (wystąpienie tak określonej bezwzględnej przesłanki zaskarżenia nie mogło bowiem prowadzić do wnioskowanego w apelacji uchylenia zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji). Z kolei w pozostałym zakresie jaki mógł się stać przedmiotem merytorycznej kontroli Sądu Okręgowego w Rzeszowie tj. w części dotyczącej odwołania od pkt. 1 decyzji ZUS z dnia 19 lutego 2014r. odnoszącego się do stwierdzenia podlegania przez Z. W. ubezpieczeniom społecznym i ubezpieczeniu zdrowotnemu z tytułu umów zlecenia jako pracownika odwołującego (a więc tym samym przy wskazaniu na (...). W R. jako płatnika tych składek) wystąpiła także - w ocenie Sądu Apelacyjnego - nieważność postępowania i to o złożonym charakterze (zarówno z art. 379 pkt 2 jak i pkt 5 k. p. c.), co skutkowało tym razem musi przewidzianym w art. 386 § 2 k.p.c. rozstrzygnięciem o uchyleniu w tej części zaskarżonego wyroku, zniesieniu postępowania z przekazaniem sprawy do ponownego jej rozpoznania Sądowi I instancji (pkt. II sentencji wyroku tut. Sądu). Wezwany bowiem przez Sąd Okręgowy w Rzeszowie do udziału w sprawie w charakterze zainteresowanego (...). W K. nie ma zdolności sądowej i procesowej, a zdolność tą posiada wyłącznie M. W. jako przedsiębiorca prowadzący w tej formie pozarolniczą działalność gospodarczą (o formach prowadzenia niepublicznych zakładów opieki zdrowotnej, przesądzających równocześnie o ich zdolności sądowej w rozumieniu art. 64 k.p.c. - w postanowieniu Sądu Najwyższego z dnia 13 kwietnia 2005r. V CK 729/04 LEX nr 277117, z kolei o określeniu osoby fizycznej prowadzącej w tej formie niepubliczny ZOZ jako pracodawcy w rozumieniu art. 3 k.p., a tym samym płatnika składek, w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 3 listopada 2010r. OSNP 2012/1-2/10). Tym samym Sąd I instancji nie dokonał też skutecznego powiadomienia w/w przedsiębiorcy o toczącym się sporze, co pozbawiło go możliwości obrony swych praw. Dodatkowo zauważyć też przyjdzie, iż wezwanie do udziału w sprawie dla (...). W K. jak też zawiadomienie o terminie rozprawy skierowane zostały na adres, który nie jest adresem tak głównego miejsca wykonywania przez M. W. działalności gospodarczej jak i wskazanym przez niego dla tych celów adresem do doręczeń (v.k-70 wyciąg z Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej dotyczący w/w przedsiębiorcy). Stąd też niedopuszczalnym było uściślenie oznaczenia strony przez Sąd II instancji w trybie art. 350 k.p.c. przy odrzuceniu koncepcji nieważności postępowania (o takiej możliwości, aczkolwiek w innych okolicznościach faktycznych sprawy związanych z doręczeniami, stanowił wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 czerwca 1998r. II CKN 817/97 OSNC 1999/1/16, jakkolwiek rozwiązanie takie budzi aktualnie poważne wątpliwości samego Sądu Najwyższego, czego najlepszym przykładem jest uzasadnienie wyżej powołanego już postanowienia tego Sądu z dnia 13 kwietnia 2005r. CV CK 729/04). Z tych wszystkich więc wyżej naprowadzonych względów - nie wdając się w merytoryczną ocenę prawidłowości przyjętego przez Sąd Okręgowy w Rzeszowie w omawianym zakresie rozstrzygnięcia - należało orzec - tak jak zaznaczono to wcześniej - kasatoryjnie, przy zniesieniu postępowania i przekazaniu sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

W ponownym więc postępowaniu, Sąd Okręgowy w Rzeszowie mając na względzie wszystkie poczynione wyżej uwagi, winien jest ponownie dokonać oceny prawidłowości zaskarżonej decyzji ZUS z dnia 19 lutego 2014r. - w zakresie objętym jej pkt. 1 - przy uprzednim poprawnym już wezwaniu do udziału w sprawie zainteresowanego M. W. jako prowadzącego (...). W K. na adres wskazany w Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej (k-70), przy zachowaniu wszelkich dalszych reguł procedowania w tej sprawie i przy ponowieniu wszystkich przeprowadzonych dotąd dowodów. Dopiero zaś tak przeprowadzone postępowanie dowodowe, przy zapewnieniu w nim udziału M. W. - prowadzić może do wydania wyroku, który będzie mógł podlegać merytorycznej ocenie Sądu II instancji.